

ידי שני

פעם שני צייטונג

(מאנטאג - אויסגאבע)

פעסט, יא כסלו ה'תרלא.

Pest, den 5. December 1870.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פארענעם דירעקטן אונד דער פרינטער צייטונגסערטון בענינט מיט דעם עטאנע דעם ערסטען בלאטטען. דיא רעדאקציען בענינדעט זיך אין פ.ע.ס.ט. מוידענאסטע נומער 6, זעהן פאן אויך דיא פרעסע פארצאונגסערטון צו זען דער בעליבט. פרענטעראטענענאסטער פראבלען 10% זאכטע.

דיעזעס בלאטט ערשיינט צוויימאל וואָכענטליך אונד קאסטעט 4 עסטער רייך-מאנאטן 8 האלבערהינד 4 האלבערהינד 2 פערטעלעך 2 פיר'ס אויסלאנד. זאצועהינד 9 בולדען עסט-וועה. האלבערהינד 4 בולדען 50 קוויטע פערטעלעך 25. אונגאצען אונד זאכטע פרויטאטאציען זיעהן מיט 10 ק. פער צוילע בעזאבלעט.

Nr. 83 (II. Jahrgang.)

ליך פערלאסטען האבען אונד מארשירטען איי ליגסט נאך פארזי. ווא איינע גראָסע שלאכט געגען דיא פארזיער אויספעללע שטאטטפירנדען זאָלען.

זאכטטאן אבער קאם איינע דעפעשע אויס גענען. דאס אללע פרויישישען סאלדא-דאטען. דיא יעטצט אין דען איינענאָסטענען פראנצאזישען פעסטונגען מעטין. טהיאַנוויל נאנסי אונד ישראלסבורג זינד. פלאַטעליך דען בעפעלע ערהאלטען האבען. איינענבולקורד אללע דיעזע פעסטונגען צו פערלאסטען אונד שנעלסטענעם נאך פארזי צו מארשירטען אויס דען דארטנען פרויישישען בעלענארדערן געגען דיא פארזיער אויספעללע צו הילפע צו איללען.

קאמפף אום פארזי.

אונטער דען פילען דייטש-פראנצאזישען שלאכטען. דיא דיעזע וואָכע אין פערשידענען געגענדען פראנקרײַכע שטאטטענענענענע האבען ווארען דיא שלאכטען אום פארזי דיא מערק ווירדיגסטען אונד דיא שטערקסטען. וועס האלב וויר איהען אויך אונזערע אייפערקומאסקייט צווענדען מוסטען.

נאכדעם אבער פילע לעזער דיעזען שלאכטען אהנע איינע צייכונג ניכט גענויא פער-שטעהען קאָנען. זאָ מוסטען וויר היער דיא שאַן איינמאל אין נומ' 66 געבראכטע צייכונג נאָכמאלס ליעפערען דא צאהלרייכע גיאיאנגע-דעמענטע פרענטעראטען יענע נוממער ניכט אין הענדען האבען. וויר געבען דאזער אכ מאלס איינע קורצערהערענטע עקאלערונג די זער צייכונג:

דער אין דער מיטטע דער צייכונג (וועהע פאָלגענדע זייטע) ליענעדע שווארץ אונד ווייסנע שטרייפטע פלעק אום פאָרזי וואָ עס אויך אויף דיעזעם פלעקע מיט בוכ-שטאבען איינגעצויכטע איוט. אום פארזי איוט אין ציקאקאפארינעד קרוין. וועלכער דיא ריינ-מויער פאָן פארזי פאָרשעללט. ריינג אום דיע-זע ריינגמויער זינד מעהרערע פעסטונגען אין ציעמליך גלייכער ענטפערונג. דיא אָבען אים נאָרדען ביא סט. דעניס אפאנאנען (וואס אויך היער אויף דער צייכונג געשרוועבען איוט) אונד שטערנפאָרינע מיט דאנעבענשטעהענעדע בוכשטאבען א ב' ב' ז' פערצייכערט זינד.

אן דער זידאָסטליכען שפיטצע פאָן דער נאנצען צייכונג בענינט דער פלוס סעהן אונד דורכ-ציעהעט שלאנענארטיגדיא נאנצע צייכונג אונד ליעפט. דיא שטארט פארזי דורכשניידער נאָרדוועסטליך. דאס וואָרט ס'ען שטייט אויך דריימאל אויף דער צייכונג נעבען דעם פלוס נור איוט עס אן דער זידאָסטליכען שפיטצע פעהלעהרהאפט הינגעשמעללט. דיא דיעס נאָך ניכט דיא ס'ע ז' זאָנדרען דיא מאַר נע

קאמפף אים אָסטען פראנקרײַכע. אים טוהר ווארדע אטליך בעריכטעט. דאס דיא נאָרבוואלדער זאכטע דען פרוי-שיטצען אים וואָנענענענענע זיענדיך אום 30 נאָוועמבער ביא נואוה (3 מיליען ווילדן פאָן דשאַן וואָ אונד אין פאריינער נ' דען קאמפף דער נאָרבוואלדער בעצייכנעטען געגען דיא פרויישען געקעמפט האבען - דאנען מעלי דעס איינע ווערעללעך דעפעשע. דאס נאָר-באלדוס קוצען פאָר דען זיענדיכען פרויישען נאָר אין ווילדע פלוסט אויסגעארטעט האטען. (אָלל זיך היער יעמאנד אויסגענען.) דיא פראנצאזישע צייטונג-מאָנאטערי מעלדעט: נאָרבוואלד האט געסטערן דיא פרוי-שען אים צווייא וויכטיגען שטעללונגען אין דער אומגעבונג פאָן אָה ס'אָן היינטיגע וואָרפען.

קאמפף אים נאָרדען פראנקרײַכע.

איבער דיא פראנצאזישע נאָרדארטע קאם פרוייטאן פיה דער בעריכט. דאס דיא זיט איהרער ניעדערלאַטע ביא אטיען אין פאָללעך אונגארונג אויף דעם פלוסט בענינדען איוט. דיא זיט פאָן דען פרויישען ווייטער געגען נאָר-דען פערפאלנט ווירד. אין איהרער געווענענען פערשאנענע האבען דיא פרויישען נאָך פיער צוריקגעלאסטע קאנאָנען פאָרנעפירנדען.

פערנער ווארדע פרוייטאן פיה אים ווערעלל טעלעגראפירט דאס זיך דיא קליינע פעסטונג (צוטארעללע) פאָן אטיען נאָך קורצען געפעכטע ערנעבען מוסטען. 400 פראנצאזען מיט 11 אָפּפּיערען ווארדען קרוינענעפאנאנע-נע אונד 30 פראנצאזישע קאנאָנען פילען אין פרויישישע הענדע. דאָן מוז דיעזע פרויישישע דעפעשע אומגעשטעלען. דאס ביא דער שלאכט פאָן אטיען 1300 פרויישען מיט 74 אָפּפּיערען סאָר אויף דעם שלאכטפעלדע בליעבען.

דאנענען ווארדע פראנצאזישע פרוייטאן פאָן רואן אום 30 נאָוועמבער פאָלגענדעס אטטי-ליך בעריכטעט: געסטערן ניעלען דיא פראנ-צאזען דיא אין ערעס א נ' (9 מיליען נאָרדליך פאָן פארזי) פערשאנענע פרויישען אן-נאך איינעם עריכטעטען קאמפף ווארדע עטרעפאני פאָן דען פראנצאזען ערשטערט. דיא פרויישען מוסטען נאָך אללען זייטען דאפא-לויפען אונד פערלארען 8 אָפּפּיערען. 60 מאנן טאָרטען 100 געפאנענען 1 קאנאָנען פילע פּע-דע אינד 3 פרויטעקארדען. פראנצאזישע פערלוסטע נור 6 טאָרטע אונד 15 פערוואונדע-טע. (דיעס ווירד אויך דורך איין לאַנדאָנער טעלעגראם בעשטעטיגט.)

אויס ל' ווארדע נעמעלדעט. דאס דיא פרויישען דאס שאַן בייזענעט אטיען פלאטי-פרייטען נאָר-מאָנאט (גענערהייל).

קרוינענאברוכטען.

קאמפף אים זידען פראנקרײַכע. איבער דען קאמפף אים זידען פראנק-רייכטי ביא באהן דען וויר אין אונזערעם פאָ-רדינען בלאטטע בראכטען אונד איהן אים איי-עסטען בעריכטע אלס איינע ניעדערלאַטע דער לאַא-ארטיגע בעצייכנעטען. ווירד יעטצט נאָך הינגעגענט. דאס דיא לאַא-ארטיגע ביא דיע-זעס קאמפףע איוטער 1000 טאָרטע אונד 1600 געפאנענע און נאָך 4000 פערוואונדעטע איוט געביכט האט. דאָך האט דיא לאַא-ארטיגע נאָך זאָפּיעל טאפּערייט געהאכט. דאס זיא איהרע פערוואונדעטען ניכט. וויר אין דען ערסטען פראנצאזישען אונגיקולירען שלאכטען. אויף דעם פעלדע ליעטען זאָנדרען מיט זיך גענאָט מען האטען. זעלכטען דיא פראנצאזענפירנדלי-כען צייטונגען מוסטען געשטעהען. דאס דיעזע נייע ווינע רעפובליקאנישע ארמעע בעסטער קעמפפט אלס פרויער דיא קאריזער לויכע געקעמפט האטען.

איים טוהר קאם זאכטטאן פיה פאָלגענדי דע נאכריכט: דיא לאַא-ארטיגע האטטע געט-טערן אים רעכטען פרויישישען פלונגל וויכטיגע זיענע עררונגען. אום 1 דעצעמבער האטטע דיא לאַא-ארטיגע פאָס פראנצאזישען פרויישען מיט-טעריאום דען בעפעהל ערהאלטען זיך צו פער-איינענען אונד זא איינע בעווענינג נאָך דער רויכ-טונג פאָן פארזי פאריינענעטען. דער אפאנאנע דיעזער בעווענינג וואר פיר דיא ארמעע גינסטיג. דער לוינקע פלינגל דיעזער ארמעע שטייען אום 1 טען דעצעמבער אויף איינע זעכטשטיג פרויישישע שטעללונג. נאך איינעם זעכטשטיג דינען קאמפףע ווארדען דיא פעסטען שטעללונג-נען דעם פירנדעם פאָן דען פראנצאזען גענאָט-מען. דיא פרויישען האטען גראָסע פערלוסטען. דיא פראנצאזישען פערלוסטע זינד ניכט זא בעדייטענדי. עס ווערדען נאָך פאָרטוועהרענדי פרויישישע געפאנענע איינענבראכט. דיא פרוי-שען מוסטען זיך צוריקציעהען. דיא לאַא-אר-ארמעע ווארדע אויך פאָן איהרעס גענערהייל פאָן דעם אויספאללע דער פארזיער בענאכ-ריכטיגט.

איים טוהר ווירד פערנער טעלעגראפירט. דאס דיא פרויישען דיא נאנצע פאָלגענענע פערלאס-טען מוסטען (ווארשיינליך אים נאך פארזי צו איללען) ווענדהאם. שאטאָראן אונד דיא גענענדי פאָן אָרלאַנאס זינד פרויא פאָן דען פרויישען אן דער לאַאָר ווארדען דיא פרויישען אין איינעם גיני-שטיינדיגען קאמפףע צוריקגעשלאנען. (דיעזע רעפעשע ווארדע אין טוהר אום 1 דעצעמבער אויפגענעבען אונד אונס וואונדערט. דאס דיא איבריגען דעפעשען איבער דיעזע ניעדערלאַטע דער פרויישען אן דער לאַאָר שווינגען. יא אייני-פרייטען נאָר-מאָנאט (גענערהייל).

אויט, וועלכע זיך ערשט ביים בוכשטא-
 בען י אין דיא ס ע הן ערניעסט.
 דיא ס ע הן קאמט ערשט
 פאן זי דען צווישען מ אונד יא
 אונד עבען צווישען דען בירדען פליסען
 סעהן אונד מארנע וואר דער וויטער
 פערצייכענעטע פארזער אויספאלל. אן
 דער ורוועסמליכען שפיטצע פינדעט
 רעה לעוער עבענפאללס אינען כלי-
 נען ווייס: אונד שווארצע שטריפטען
 פלעקק אונטער דעם נאמען בערויל
 (יאס ו ו ע ר ז א ל ל י אָדער ו ו ע ר י
 ז ע ל ל געלעזען ווירד. אונד דא' בע-
 פינדעט זיך דאס הויפטקווארטער דעם
 קאניגס פאן פרויסען.

נען פערלויסט פאן 1100 מאנן אונד 51 אָפּט ציערען.

איים טוהר ווירד היעריבער פאלגענדעס
 טעלעגראפירט: איים פארין קאמטט אינס מיט:
 טעלס לופטבאלאנס פאלגענדע נאכריכט:
 געסטעין האבען דיא פארווער אידע אנדריפס:
 טהעטיגקייט געגען דיא פרויסען בעגאנגען.
 דער באהנהאף פאן שאאז (ווירלד פאן ביסע)
 טער בוכשטאבע יא) ווארדע פאן דען פראני
 צאוען ערשטירט: גלייכצייטיג דעהנטע זיך
 דיעזער פראנצאזישע אנדריפס וויטער זיך
 וועסטליך אויס, דיא קאנאנען דאָנערטען און
 האלטענר זאָוואַהל הייטע אלס איך אין דער
 פערפלאססענען נאכט. בעזאנדרעס וואר דיא
 הויפטשלאכט אן דער מארנע (אָסטליך פאן
 בוכשטאבע ט). דיא פראנצאזען האבען אויך
 בריקקען דיא מארנע איבערשטירטען אונד
 העלעטען ביז אבענד איהרע שטעללונג איס
 גאנצען אויסקרויזע פאן פארוי. דיא שלאכט
 וואר פאן איינע פירטערליכען געשיצטעיהר
 פאן קאנאנענשיפטען אויף דער מארנע אונד
 סעהן אונד פאן געפאנצערטען איינעבאהנווא:
 נאָנס אונטערשיטטעט. דיא שלאכט וואר נאָנס.
 2000 פראנצאזען ווארדען פערוואונדעטע, דיא
 פערלויסטע דער פרויסען זינד אבער זעהר
 נאָנס.

פארוי. דרייא ארשטשפטען, וועלכע אן דעם
 פלוסע מאינע (דער פלוס מ א ר נ ע ערניעסט
 זיך ביא בוכשטאבע ט אין דען פלוס סעהן).
 ליענען אונד שאן ציעמליך ווייט פאן פארוי
 זינד ווארדען פאן דען אויספאללענדען פארוי
 זערו גענאָממען. דאָ קאנאנען וויר ביז נאכט
 דיא פארווער צוריקדענען. גלייכצייטיג ווארו-
 דע איך נאָרדליך ביא ס ט. ד ע נ י ס אין
 אויספאלל אונטערנאָממען. איך קאנאנעט ווער-
 זעלל ניכט פערלאסען. דיא איך אום צענטרום
 בלייבען מוסטע. דיא פארווער מינשען, דאס
 איהנען שאן דיא לאָא-ארמעט ווירלד צו היל-
 פע איילט. וועסאלב זיא איך דיעזער ארמעט
 ענטנענען איהנען וואָללטע. וואס איהנען אבער
 ניכט געלוינגען איזט.

זאמסטא פריה טעלעגראפירטע פאן
 פרויסערטויטס אויס ווער זע ל ל. דאס
 דער פערלויסט דער פראנצאזען ביים אויספאל-
 לע פאָס 1 דעצעמבער זעהר בעדייטענד וואר.
 טאנס דארויף פערלאנגטען דיא פראנצאזען
 איינע פירשטינדיגע וואָפּענרוהע אום איהרע
 טאָרטען צו בעערדיגען. דער פרויסישע פער-
 לויסט איזט 42 אָפּציערע אונד 870 מאנן. אס
 2 טען דעצעמבער ערנייערטען דיא פארווער
 איהרען אויספאלל ניכט. ביים אויספאללע פאָס
 30 טען נאָוועמבער האטטען דיא פרויסען איי-

פ ר י ט א ג ווארדע אין נייער אויס-
 פאלל דער פארווער געמעלדעט. ביא דעם
 אויספאללע. דען וויר נאָך אין פאָרווער נוממער
 מעלדעטען. געבען זעלבסט דיא פרויסען
 צו דאס דיא ווייטעמבערנער (מטפערבינדעטע
 פרויסענס) 700 מאנן אונד 40 אָפּציערע פער-
 לאַיען האבען.

אויס ווערזעלל ווארדע היעריבער פאָל-
 גענדעס בעריכטעט: נאכדעם געסטערן דיא
 פרויסען דיא פארווער אויספאללע צוריקגעווי-
 זען האבען, ערנייערטען דיא פארווער פּעסטונ-
 גען אין זעהר העפטיגע פּיער. טאנס דארויף
 בראבען דיא פראנצאזען אויס מעהרערען גע-
 גענדען הערפאָר אונד זאממעלטען זיך בעזאָני
 דערס זידאָסטליך צווישען דען פליסען ס ע הן
 אונד מ א ר נ ע (ביא בוכשטאבע ט אין איי-
 זעהר אָביגען צייכונג) אום 11 אוהר פאָר-
 מיטטאנס גיפּפען דיא פראנצאזען דיא דאָר-
 טיגען פרויסישען שטעללונגען אן אונד עס
 ענטשטאנד איין זעהר לעבאָהאפטען קאמפף.
 וועלכער ביז 6 אוהר אבענדע דיערטע: דאָ
 ווארדען דיא פראנצאזען אויף דער גאנצען לי-
 ניע צוריקגעוואָרפען.

דער פרויסישע קאניג טעלעגראפירטע
 היעריבער אן. דיא קאנינג פאלגענדעס: הייטע
 ווארען בעדייטענדע אויספאללע אָסטליך פאן

דען. דיא יודען מין פּרעמקרייך הטטטען מוזע מיינ-
 טרעבלייטען חונד הערעהקעטען טעטלונגן מין דעם
 מיהנע זונד מין דען מיכריגען טעטעסעטעטען, לו
 וועלכען טעטלונגן מכער מיינ יודע מין פרויסען ניכט
 קקוועבן קמן ביז ער זיך ניכט טויפט.

דיעזער געבירדעטע דייטשע (כריסט), דער
 ריעזעס פּרעזידענט מין דער „נייטן פרייען פרעסע“
 סרייטט, וקאָלטע מיינע געבירדעטען יודען מין סטראס-
 בורג דמורוך טרקסטען, דעם דער יודע מין פרייע
 טען עטווסס עכריילעך קעגן, וועגן ער זיך ט ו י פּט (!)
 ריעזעס ווקרט חמט מכער דען יודען זק מין לקען חונד
 ענטריסטונג געברעכט, דעם דער כריסט לוריקגע-
 טרקקען מיט. „דיעזעס מכסיאליכע פּערווערליכע
 הייטעסל (זמנטע דער יודע) קענטט חמט מין מונטערעט
 גוטען פּרעמקרייך ניכט, מין פּרעמקרייך מיט מוזעס
 פרייט חונד דעם ווקרט אטויפּען קענטט חמט היער גמ-
 ניכט! זעהן יז חן העכרן ק ר ע ו י א, ע, ער מיט
 מין מונטעטויפטער פּרעמקרייך יודע חונד מיט סקן לוס
 לויטע:חמול פּרעמקרייכער הייטעסער, מרקול פּר מ ל
 (מין פּרעמקרייכער יודע, דער דיא קבא מין פּרעמקריי-
 טער ספרמלעס העריסעגעבענען העטטען) ווקרט פּרעמקריי-
 מיט גרעסטען פּרעמקרייך קאָלעגיווקרט, אָפּען וקווען מין
 חמירעל וואר יודע מין פּרעמקרייך פּרעמקרייך

רעכניבער חונד וקסטיוגע יודען חוס רמטה לו הקובץ.
 פּיעזע המכען זיך סקן פּרעמקרייכען, דעם וקבחר
 פּיעזע חונד וקטערינגען פּרעמקרייכען ווערדען, זק פּרעמקריי-
 טען יז מדינע פּרעמקרייכען, מיהרע פּיעזען פּרעמקריי-
 זכר חונד פּרעמקרייכען לוריקפּרעסער, חוס יז מין דעם
 מינערע פּרעמקרייך פּקך דען פּרעמקרייכען פּרעמקריי-
 לו פּרעמקרייכען.

דיא פּרעמקרייכען יודען ווערען לו מוזען לייטען
 גרעסע פּרעמקרייכען פּקן פּרעמקרייכען דעם ערשטען. זיינע
 ווערדענעכערען זיינענליכען קריעגענלייטען היעלט חמט
 פּרעמקרייכען מין וסיה'ס מוקלעכט חונד פּרעמקריי-
 זאָפּען דיא אַסמאריני מיינעטעטע חוס דעם יודען
 מנובעגענהייטען זעלבסטעטענריג לו רעגולן, דען
 דענקטען זיך סקן פּיעזע הייט גרעסטער פּרעמקרייכע
 דיא גוטען מוטען לייטען לוריק. ריעזע זעכע לוס
 ערשטען נעמקרייכען המכען דיא יודען מין דעם דריט-
 טען נעמקרייכען לוגווענדעט חונד מין דער טהעט יאָגען
 מוזען דייטע לייטונגען, ווען יז זאָגען, דעם נעמקריי-
 קרין יודענפריינד חוס. טרקטלרעך נעמקרייכען דען
 פּרעמקרייכען חונד זיינע קירעכע סיטלעס המכען דיא יודען
 חונטער זיינע הערסקעטען ניכט דעם היערעטעס לו
 יודען געהמכט. חמירעל חונד געווענעכע בליהטען חו-
 זיכר יודען, דיא הייט דען פּרעמקרייכען פּרעמקרייכען
 יודען

דיא יודען אין פראנקרייך.

דיא פּרעמקרייכען יודען ווייסטען וועס דיא יעטלי-
 גען פּרעמקרייכען הייטעסער (דיא רעפּרעס מינענבעכר
 חונד ווילנע) לו בעדייטען העכרע; יז חמטען ביס-
 ווקרט פּרעמקרייכען טרעמקרייכען חונד דען קעניג פּקן פּרע-
 טען פּרעמקרייכען פּרעמקרייכען חונד סינייהיינען,
 דער דיא מיינע חמיר לוס געבעטע עטפּרעהכעט חונד
 הייט דעם חמירען ווקרטען חונד מויספּרעכען מין דען
 העכרען דעם פּרעמקרייכען מיטטען גייטליכען מיט. —
 מין דעם קמטהקלייטען חונד פּרעמקרייכען טרעמקריי-
 המכען פּרעמקרייכען מין ערפּרעהרונג געברעכט, דעם
 גרמער דיא פּרעמקרייכען טרעמקרייכען ווער רעפּרעס חוס דיא
 קמטהקלייטען יודע. מין דיא קעניג פּקן פּרעמקריי-
 זקל מיינע וקלעטע סינייהיינען יודען. מיכער דען פּרע-
 לטן פּרעמקרייכען קמל ערלעהט חמט מין ספּריעווקרט:
 אַזר קענען יודען טעג מיינען כירגענליכען לוס פּרע-
 סטיקע חונד מיינען יודען לוס הייטעסעסען פּרע-
 ספּיעוונג.
 הייט מיינען ווקרטע: דיא יודען מין ערשטע חונד
 וקטעהיינען לייטען חונד בעבען פּקך דעם געמקרייכען
 דעם יז בחור חונטער דיא פּרעמקרייכען העכרעמלעט
 קקווען ווערדען. פּיעזע פּרעמקרייכען יודען יזאויכע
 דען שטעבען סקן מן מויסעסען

